

Αρχείο Σοφίας Γορανίτη – Δονδολίνου

Συλλογή της περιόδου 1943-1947 και 1963 -1994

Μέγεθος αρχείου 1 κουτί – ελεύθερη πρόσβαση

Δωρεά Σοφίας Δονδολίνου -Γορανίτη, 23/12/1998

Κωδικός αναγνώρισης GR – ASKI - 0210

Σύντομο ιστορικό της Οικογένειας Δονδολίνου

Η οικογένεια Δονδολίνου διαβιούσε στην πόλη του Βόλου. Ο Κωνσταντίνος Δονδολίνος διετέλεσε διευθυντής του υποκαταστήματος της Εμπορικής Τράπεζας στον Βόλο, και με την σύζυγό του, Ελένη, απέκτησαν τρία παιδιά. Κατά τα χρόνια της Κατοχής ο Κωνσταντίνος οργανώθηκε στο ΕΑΜ και πρωτοστάτησε στην σύσταση συσσιτίων για τους εργαζόμενους της Εμπορικής Τράπεζας. Η δράση του αυτή θεωρήθηκε αντιστασιακή, γεγονός που οδήγησε στη σύλληψή του τον Μάρτιο του 1944. Στη συνέχεια εκτελέστηκε, ενώ λίγες μέρες μετά, δολοφονήθηκαν και οι δύο του γιοι, Αλέκος (23 ετών) και Νίκος (21 ετών), φοιτητές του Πολυτεχνείου και μέλη της ΕΠΟΝ. Η εκτέλεση των τριών μελών της οικογένειας Δονδολίνου συγκλόνησε την τοπική κοινωνία. Το αρχείο της οικογένειας συλλέχθη, οργανώθηκε και παραδόθηκε στα ΑΣΚΙ από την κόρη της οικογένειας, Σοφία Γορανίτη – Δονδολίνου.

Αρχείο Σοφίας Γορανίτη - Δονδολίνου

Κατάλογος

Φ. 1

Τεκμήρια της οικογένειας Δονδολίνου 1944

Χφ. σημείωμα του Κωνσταντίνου Δονδολίνου από τη φυλακή της Γκεστάπο (11.03 – 21.04.1944) προς τη γυναίκα του

Χφ. επικήδειος λόγος που εκφώνησε ο Κωνσταντίνος Δονδολίνος στην κηδεία του Δημ. Φαρμακίδη

Χφ. σημειώσεις για τον Συνεταιρισμό Σπουδάζουσας Νεολαίας Νομού Μαγνησίας στον οποίο συμμετείχαν ο Αλέκος και η Σοφία Δονδολίνου

Φυλλάδια και προσκλήσεις σε εκδηλώσεις της Πνευματικής Πρωτοπορίας Νέων, της οποίας ιδρυτικό μέλος υπήρξε η Σοφία Δονδολίνου

Αντίγραφα αποκομμάτων από το φυλλάδιο «Νεανική Δράση», με αναφορές στην Πνευματική Πρωτοπορία Νέων και τον Συνεταιρισμό Σπουδάζουσας Νεολαίας, Βόλος, 03.01.1944, 15.02.1944, 16.04.1944

Χφ. σημειώσεις αναφορικά με τις πολεμικές εξελίξεις του Β' ΠΠ.

Φ. 2

Προσωπική αλληλογραφία της οικογένειας, αρχείο τύπου για τη δολοφονία των Κων/νου, Αλέκου και Νίκου Δονδολίνου και εκδηλώσεις μνήμης

2.1 Εισερχόμενες συλλυπητήριες και άλλες σχετικές επιστολές

Ψήφισμα της Εφορείας Λαϊκών Συσσιτίων Βόλου για τη μεταβίβαση συλλυπητηρίων και επικήδειων φροντίδων των Δονδολίνων, Βόλος, 22.04.1944

Συλλυπητήρια επιστολή της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος στην Ελένη Δονδολίνου, Αθήνα, 04.05.1944

Συλλυπητήριο σημείωμα προς την Ελένη Δονδολίνου από συνεργάτη της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος, Αθήνα, 11.05.1944

Χφ. συλλυπητήρια επιστολή της Αθηνάς Γουλή προς τις Ελένη και Σοφία Δονδολίνου για το θάνατο των Κων/νου, Αλέκου και Νίκου, Συκιά, 16.05.1944

Χφ. συλλυπητήρια επιστολή του Δημ. Παρθένη προς τη Σοφία Δονδολίνου, Βόλος 19.11.1, συνοδευόμενη από ποίημα του ίδιου με τίτλο «Για τα θύματα του φασισμού: Μνημόσυνο»

Επιστολή και ψήφισμα για δωρεά της Εθνικής Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Βόλου εις μνήμη των εκτελεσθέντων Δονδολίνων, Βόλος, 10.01.1945, 21.04.1945

«Το δράμα του αγώνος του ελληνικού Λαού...», *Ελληνοαμερικανικόν Βήμα*, 19.10.1945, επιστολή της Ελένης Δονδολίνου προς την Εύα Σικελιανού, καταγγελία για την εκτέλεση των παιδιών και του συζύγου της από τους Γερμανούς και εγκλημάτων των αγγλικών δυνάμεων μετά την απελευθέρωση

Επιστολή της Πνευματικής Πρωτοπορείας Νέων προς τις Ελένη και Σοφία Δονδολίνου για την ανακήρυξη των τελευταίων σε επιτίμων μελών του σωματείου, Βόλος, 23.11.1945

Επιστολή του Κωνσταντίνου και της Άρτεμης Παπαγεωργίου προς την Ελένη και Σοφία Δονδολίνου, Βόλος, 01.01.1946

2.2 Διάφορα τεκμήρια

Φωτογραφία κοσμητικής πλάκας του τάφου των Δονδολίνων με αναγραφή των ονομάτων τους

Αποκόμματα από άρθρα περιοδικών και εφημερίδων αναφορικά με το χρονικό της εκτέλεσης των Δονδολίνων, ενδεικτικά: *Επιθεώρηση Τέχνης*, *Θεσσαλία*, *Ταχυδρόμος Βόλου*, *Δελτίο ΕΜΠ* κ.ά. (1947 – 1994)

Φωτογραφίες ανθοδέσμης εις μνήμην των εκτελεσθέντων Δονδολίνων για την 31^η επέτειο της δολοφονίας τους, Βόλος, 21.04.1975

Πιστοποιητικά εκδομένα από τη Νομαρχία Μαγνησίας για την αναγνώριση της συμμετοχής των Κων/νου, Αλέξανδρου και Νικολάου Δονδολίνου στην εθνική αντίσταση, Βόλος, 30.11.1984

Χφ και αντίγραφο επιστολής του Φώτη Τσιικλιτά προς τη Σοφία Δονδολίνου με αναφορές στην απώλεια των Δονδολίνων, Βόλος, 26.09.1976

2.3 Εκδήλωση μνήμης για τα 50χρονα από την εκτέλεση των μελών της Οικογένειας Δονδολίνου, Βόλος 15.5.1994:

Αφίσα και φυλλάδια για την 15^η Μαΐου 1994, ημέρα μνήμης των 50 χρόνων από την εκτέλεση του Κω/νου Δονδολίνου, υπό την αιγίδα του Συλλόγου Υπαλλήλων Εμπορικής Τράπεζας και της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.

Δελτίο τύπου και πρόσκληση για την εκδήλωση του συλλόγου υπαλλήλων Εμπορικής Τράπεζας για τα 50 χρόνια από την εκτέλεση του Κώστα Δονδολίνου στις 15.05.1995, και φωτοαντίγραφα άρθρων που δημοσίευσαν την είδηση, και φωτοαντίγραφα άρθρων Τύπου που κάλυψαν την εκδήλωση και φωτοαντίγραφα άρθρων τύπου που κάλυψαν την εκδήλωση (Μάιος 1994), *Ταχυδρόμος, Πρωινή, Εμπρός, Νέος Δρόμος, Θεσσαλία*.

2.4 Ποιήματα και διήγημα εμπνευσμένα από τα εκτελεσθέντα μέλη της οικογένειας Δονδολίνου:

«Τα δύο αδέρφια», ποίημα της Μαρίας Ασβέστη για την εκτέλεση των αδερφών Δονδολίνων, Αθήνα 1963

«Πατέρας και δυο γιοί», ποίημα (1944)

Διήγημα της Σοφίας Μαυροειδή-Παπαδάκη, όπου αναφέρεται στη συνάντηση και γνωριμία με τη Σοφία Δονδολίνου, απόσπασμα από τον 6^ο τόμο της «Ιστορίας της Αντίστασης» 1940-45

Φ. 3

Αποκόμματα εφημερίδων περιόδου 1944 – 47 και διάφορα έντυπα

Αντίγραφα αποκομμάτων αντιστασιακού τύπου, εφημερίδων και φυλλαδίων 1944 – 47

Δελτίο της Πανελληνίου Ενώσεως Οικογενειών Εκτελεσθέντων Πατριωτών Περιόδου Κατοχής 1941 – 44 (αντίγραφα),

Αναμνηστικό λεύκωμα για τα τετράχρονα του ΕΑΜ (Βιβλιοθήκη ΑΣΚΙ)

Ημερολόγιο 1947, «Μεγάλες ώρες του Ελληνισμού» με περίτεχνες ξυλογραφίες σχετικές με την Οθωμανοκρατούμενη Ελλάδα και την Ελληνική Επανάσταση.

Φ. 4

Κατάλογοι Ελληνικών οικισμών Μικράς Ασίας από τον κατάλογο που συνέταξε το Κέντρο Μικρασιατικών

3 σημειωματάρια με πίνακες – καταλόγους ελληνικών οικισμών της Μικράς Ασίας κατανεμημένους γεωγραφικά

Φ. 5

Τεκμήρια από την έρευνα της Σοφίας Γορανίτη-Δονδολίνου σχετικά με τους εκτελεσθέντες κατά την περίοδο της Κατοχής

Σημειώσεις (χφ.) της Σοφίας Γορανίτη-Δονδολίνου σχετικά με την ιστορία της φωτογραφικής συλλογής εκτελεσθέντων και φυλακισθέντων κατά την Κατοχή και αναλυτική καταγραφή του περιεχομένου της, γεωγραφικά και θεματικά ταξινομημένου και φωτογραφίες εκτελεσθέντων 29.01.1995

«Ντοσιέ 1»

Κατάλογος εκτελεσθέντων κατά την Κατοχή από περιοχές της Πελοποννήσου και φωτογραφίες δακτ.

Κατάλογοι εκτελεσθέντων από τη Βοιωτία, Φθιώτιδα, Αιτωλοακαρνανία, τη Θεσσαλία, τη Μακεδονία και Θράκη, και ένορκη βεβαίωση σχετικά με τις συνθήκες εκτέλεσης του Θόδωρου Χατζή και σχετικό άρθρο της εφημερίδας «Αλλαγή» στις 4.11.1983 και φωτογραφίες εκτελεσθέντων δακτ.

«Ντοσιέ 2»

Κατάλογος (χφ.) εκτελεσθέντων στο Σκοπευτήριο Καισαριανής 1943 – 1944, και φωτογραφία επιστολής Αντώνη Τορβακόπουλου προς την οικογένειά του από τις φυλακές Αβέρωφ πριν την εκτέλεσή του, 16.06.1943

Κατάλογος (χφ.) εκτελεσθέντων από την ομαδική εκτέλεση στην Κοκκινιά στις 17.08.1944 και σημειώσεις για τις συνθήκες εκτέλεσής τους,

Σημειώσεις για τους εκτελεσθέντες στην περιοχή της Κοκκινιάς τα έτη 1941, 1943, 1944 (χφ.)

«Ντοσιέ 3»

Κατάλογοι εκτελεσθέντων στην Καλλιθέα και στην Καλογρέζα (χφ.)

Κατάλογοι εκτελεσθέντων ομαδικών εκτελέσεων στο Χαϊδάρι, Γουδί και Βύρωνα (χφ.)

Κατάλογοι εκτελεσθέντων από την Α' και Β' Αθηνών και φωτογραφίες νεκρών και εκτελεσμένων (δακτ. και χφ.)

Κατάλογος εκτελεσθέντων (δακτ.) στην Αθήνα σε κέντρα βασανιστηρίων στη Μέρλιν και στην Ασφάλεια (οδός Ελπίδας), και πιστοποιητικό αναγνώρισης του Γιάννη Παπαχριστοφόρου (Αθήνα, 04.03.1945), φωτογραφίες

Κατάλογος εκτελεσθέντων στην Αττική: Ασπρόπυργο, Μάντρα, Ελευσίνα, Ωρωπό κ.ά. (δακτ.)

Κατάλογοι εκτελεσθέντων στον Πειραιά, τις συνοικίες του και στα νησιά (χφ. και δακτ.)

«Ντοσιέ 4»

Σημειώσεις (χφ.) και φωτογραφικό υλικό για εξορίστους, εκτελεσθέντες και βομβόπληκτους κατά την περίοδο της Κατοχής

Βιογραφικές σημειώσεις, στοιχεία για τις συνθήκες κράτησης και θανάτου για γυναίκες εκτελεσμένες, εξορίστους σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, θάνατοι από κακουχίες και άλλες αιτίες, βομβόπληκτους

Φωτογραφίες επικολλημένες σε χαρτόνι με έντυπη λεζάντα στα ελληνικά και στα γαλλικά, με απεικονίσεις του απαγχονισμού του προξενικού υπαλλήλου Χριστόδουλου Σαχίνη στην πλατεία Ελευθερίας στη Δράμα, 1917.

Στο Φωτογραφικό αρχείο των ΑΣΚΙ (έκτασης 7 κουτιών) έχουν ενταχθεί τα πορτραίτα εκτελεσθέντων κατά τη διάρκεια της Κατοχής που προέρχονται από την έρευνα της Σοφίας Γορανίτη Δονδολίνου. Το αρχείο περιλαμβάνει φωτογραφίες και σύντομα βιογραφικά των θυμάτων.

[Είναι ενσωματωμένο στο φωτογραφικό αρχείο των ΑΣΚΙ, κ. 3-8]